Місячний Економічний Моніторинг України

№2 (172), лютий 2015 року

Резюме

Тема місяця: Державний борг

Політика: У січні Україна звернулася до МВФ з проханням про збільшення фінансування в рамках програми розширеного фінансування (EFF), яка має замінити чинну дворічну угоду стенд-бай.

Реальний сектор: Промислове виробництво у грудні 2014 року скоротилось на 17,9% дпр через затяжний військовий конфлікту у Донецькій і Луганській областях.

Енергетичний сектор: Кабінет Міністрів скасував норму про можливість продажу нафти українського походження на нафтових аукціонах в Україні з 15% знижкою від світової ціни.

Сільське господарство: У 2014 році валовий урожай зріс на 2,4% до 63,8 млн тон.

Зовнішній сектор: Дефіцит рахунку поточних операцій у грудні 2014 року зріс до 0,7 млрд дол. США через зростання дефіциту торгівлі товарами.

Фіскальна політика: Недофінансування капітальних бюджетних видатків може зашкодити відновленню економіки України та перспективам зростання у середньостроковому періоді.

Соціальна політика: В грудні 2014 року кількість сімей, які отримують житлово-комунальні субсидії, зросла лише на 3,5% дпр, незважаючи на різке підвищення житлово-комунальних тарифів на фоні суттєво повільнішого зростання доходу.

Ринок праці: Заробітна плата зменшилася на 13,6% дпр в реальному вимірі через підвищення темпів інфляції та запровадження військового збору.

Монетарна політика: В січні споживча інфляція сягнула 28,5% дпр.

Обмінний курс: В січні обмінний курс для імпортерів та споживачів дедалі більше відрізнявся від курсу, що фіксувався на «офіційному» міжбанківському ринку.

Державний борг: В січні уряд виплатив 120 млн дол. США у формі чергового купону за Єврооблігаціями з терміном погашення у 2017 році.

Тема місяця: Державний борг

Державний борг: чи може уряд уникнути дефолту?

Олександра Бетлій, Віталій Кравчук

Фіскальна вразливість в Україні зростала щороку останнім часом. Уряд запроваджував підвищення соціальних стандартів, не підтримані зростанням економіки, та утримував фіксовані тарифи на газ, електроенергію і опалення, що призводило до збільшення енергетичних субсидій. Це призвело до високих соціальних зобов'язань в рамках поточних видатків, які важко скорочувати під час економічної кризи. Уряд також збільшив короткострокові запозичення і повинен був передбачати дедалі більше коштів для обслуговування боргу. Отже, в умовах сьогоднішньої економічної кризи уряд має справу із низькими обсягами доступного фінансування на фоні видатків, які зростають, та потребою у великих сумах на погашення боргів.

На початку лютого резерви в іноземній валюті (за виключенням золота) впали до 5,4 млрд дол. США. Водночас на обслуговування державного боргу, номінованого в іноземній валюті, Україна потребує близько 7,3 млрд дол. США протягом 11 наступних місяців 2015 року, а ще близько 6 млрд дол. США у 2016 році. З цих сум відповідно 4,5 млрд дол. США та 2,3 млрд дол. США припадає на Єврооблігації. Україні також необхідно обслуговувати ОДВП, номіновані в іноземній валюті, повертати позики МВФ, отримані в рамках старої програми стенд-бай. Сьогодні НБУ також забезпечує газову монополію Нафтогаз коштами для оплати імпортованого газу. Кошти, необхідні для купівлі газу протягом наступних 11 місяців року, можуть сягнути 5 млрд дол. США. Крім того, у квітні НБУ, можливо, доведеться допомогти Укрексімбанку погасити 750 млн дол. США Єврооблігацій. Без міжнародної допомоги уряд може мати достатньо коштів, щоб уникнути дефолту у 2015 році у вузькому розумінні цього поняття: тобто він зможе сплачувати відсотки по Єврооблігаціям та провести виплати Єврооблігацій зі строком погашення цього року. Це дозволить уряду уникнути наслідків дефолту, передбачених у випуску облігацій. Але резервів не буде достатньо, щоб обслуговувати внутрішній борг в іноземній валюті та підтримати купівлю газу. Україна також може спробувати юридичні маневри, щоб відмовитись від погашення куплених Росією Єврооблігацій у сумі 3 млрд дол. США до моменту вирішення вимог України до Росії. Але навіть в таких умовах НБУ матиме зовсім незначні або відсутні резерви до кінця року, хіба що він зможе викуповувати суттєві обсяги наявної пропозиції іноземної валюти в країні (зокрема, за рахунок адміністративних заходів). Отже, без позик МВФ та інших міжнародних кредиторів є необхідним дефолт або реструктуризація зовнішнього державного боргу.

Протягом останній років низький попит на внутрішньому ринку капіталу та обмежений (а радше відсутній) доступ до міжнародного ринку капіталу змусив український уряд покладатись на непрямий друк грошей. Уряд рекапіталізував державні банки та компанії (передусім Нафтогаз) за рахунок поповнення їх статутних капіталів за рахунок спеціальних випусків ОВДП (із довгим терміном та заниженим купоном). Державний борг потім монетизувався НБУ, який зараз має у власності 65% випущених ОВДП. Крім того, уряд залучав кошти на внутрішньому ринку за рахунок випуску номінованих в іноземній валюті облігацій, щоб знизити ставки, що зробило борг і фіскальну позицію ще більш уразливими до валютних шоків. В цілому, на кінець 2014 року державний борг за оцінкою досягнув близько 72% від ВВП порівняно із 12% у 2007 році. Але борг уряду, що утримується поза державним сектором (тобто за виключенням боргу в руках НБУ) був нижчим у 51,3% від ВВП.

Отже, переговори із міжнародними партнерами мають вирішальне значення для впорядкування ситуації із виплатами по зовнішньому боргу у 2015 році. Здається, що переговори із власниками Єврооблігацій щодо реструктуризації боргу до погашення у 2015-2016 роках є частиною умов економічної підтримки, основою якої є програма МВФ. Рішення щодо реструктуризації є обов'язковим для всіх власників за згоди на неї двох третин власників конкретного випуску Єврооблігацій. За наявною інформацією найбільшим власником Єврооблігацій (із портфелем у близько 7 млрд дол. США) є група американських інвестиційних фондів під керівництвом Franklin Templeton. Лише Росія може приймати рішення по належному їй випуску Єврооблігацій. Водночас в рамках переговорів щодо реструктуризації цей випуск може бути виключено із санкцій цінних паперів, на які поширюється норма про перехресний дефолт за іншими облігаціями. Це може змусити Росію погодитись на реструктуризацію. Водночас Росія може вимагати дострокового погашення Єврооблігацій (до грудня 2015 року), оскільки Україна не виконала зобов'язання утримувати державний борг нижчим за 60%, що було передбачено випуском. Це може статись, якщо Росія з політичних причин буде готова піти на ризик неповернення своїх коштів. В цілому, кредитори можуть розглядати реструктуризацію, підтриману програмою міжнародної допомоги, як кращу можливість отримати інвестовані кошти. Тому реструктуризація може бути успішною. В цьому випадку вартість обслуговування боргу може знизитись і більшу частку позик МВФ та інших кредиторів буде спрямовано на інші цілі, ніж погашення боргу та оплата імпортованого газу.

Основною частиною міжнародної допомоги буде позика МВФ. На сьогодні уряд звернувся до МВФ із проханням про надання кількарічної програми в рамках програми розширеного фінансування (Extended Fund Facility, EFF), яка покликана замінити чинну програму стенд-бай.[1] Відповідно до прес-релізу МВФ нова програма включатиме підтримку заходів з макроекономічної стабілізації, а також широкого пакету економічних реформ протягом наступних кількох років, щоб забезпечити фінансову стабільність та відновити стійке зростання.

Щоб отримати нову програму уряду, найвірогідніше, треба буде переглянути бюджет та податкове законодавство (поточна версія бюджету виглядає занадто оптимістичною з боку доходів, а слабша гривня призводить до збільшення дефіциту Нафтогазу). Тарифи на газ для населення та ТКЕ, ймовірно, буде підвищено суттєвіше, ніж передбачено чинним планом підвищення тарифів. Також будуть впроваджені інші реформи енергоринку. Можна очікувати і подальші кроки у пенсійній реформі: уряд може погодитись на поступове підвищення віку виходу на пенсію (це не призведе до миттєвого ефекту, але стримуватиме зростання пенсійних видатків в майбутньому). Однією з умов EFF, найімовірніше, буде впровадження структурних реформ в багатьох сферах, як-то верховенство права, боротьба із корупцією, можливо в секторах інфраструктури, освіти та охорони здоров'я. Інші донори, як-то Світовий банк, США та ЄС, найвірогідніше, також передбачатимуть чіткі умови і критерії при наданні позик. Тому український уряд отримує сильний каталізатор для проведення реформ. Водночас найбільшим питанням залишається спроможність поточного уряду перейти від обіцянок до реальних змін в економіці та державній системі.

[1] EFF покликана допомогти країнам із серйозними середньо- та довгостроковими проблемами із платіжним балансом. Програма розширеного фінансування має тривалість 3-4 роки (порівняно із 1-2 роки для програми стенд-бай) і виплатою позики протягом 4,5-10 років з дати отримання (порівняно із 3,5-5 років для програми стенд-бай).

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Новий раунд переговорів з МВФ

МВФ. У січні Україна звернулася до МВФ з проханням про збільшення фінансування в рамках програми розширеного фінансування (EFF), яка має замінити чинну дворічну угоду стенд-бай. Обсяг можливого фінансування за програмою EFF не повідомлявся. Нова домовленість стала предметом переговорів з місією МВФ, яка працювала в Києві з 12 січня, але станом на 9 лютого переговори не були завершені. Головними проблемними питаннями на переговорах були фіскальна консолідація та тарифи на енергоносії. Обсяг фінансування за чинною угодою стенд-бай становить 11 млрд СПЗ (16,7 млрд дол. США за поточним курсом). У 2014 році Україна отримала два транші кредиту МВФ за угодою стенд-бай на загальну суму 3 млрд СПЗ. Надання наступного траншу кілька разів відкладалося.

Війна на Донбасі. У середині січня на Донбасі знову розпочалися важкі бої. Проросійські бойовики та російські війська почали масштабний наступ на українські сили. Успіх наступу був дуже обмеженим: за три тижні запеклих сутичок бойовики змогли захопити лише кілька сіл та селищ. Число жертв суттєво збільшилося, особливо серед цивільного населення. За даними ООН станом на 3 лютого консервативна оцінка загального числа загиблих в результаті конфлікту досягла 5 338 (станом на 24 грудня їх було 4 771). Активізація бойових дій, що сталася після чотиритижневого затишшя, не мала явних причин. Вона почалася після призупинення переговорів щодо України між Росією і західними державами. Загострення ситуації збільшило невизначеність стосовно перспектив розвитку конфлікту. З одного боку, Росія використовує війну як інструмент, за допомогою якого можна дестабілізувати Україну та впливати на політику українського уряду. З іншого боку, не може бути виключене також широкомасштабне вторгнення російських військ в Україну.

Реальний сектор: Економіка страждає від військового конфлікту

Секторальні тенденції. Промислове виробництво у грудні скоротилось на 17,9% дпр через затяжний військовий конфлікту у Донецькій і Луганській областях (відповідно до офіційної статистики компанії, що припинили звітувати Держстату (зокрема, в зоні конфлікту), враховано як такі, що зупинили діяльність).

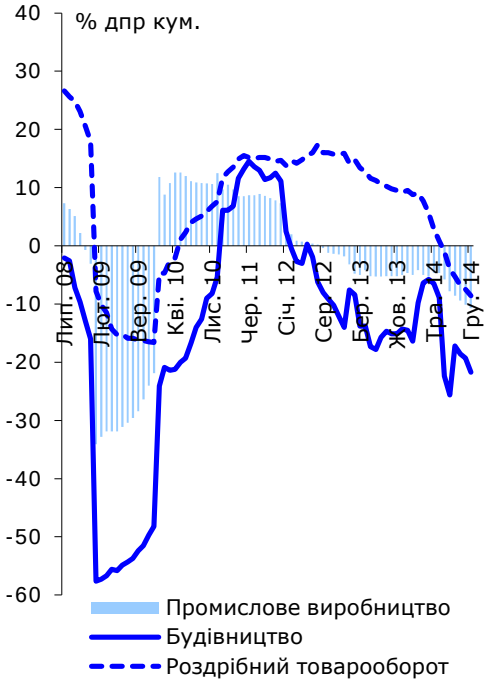
Обсяг видобутку у добувній промисловості скоротився на 29,1% дпр (у 2012 році добувна промисловість становила 67% валового регіонального продукту у Луганській області і 15% у Донецькій області). Видобуток кам'яного та бурого вугілля знизився на 57,3% дпр.

Обсяг виробництва у переробній промисловості скоротився на 14,1% дпр через військовий конфлікт на Сході та низький попит. Металургія скоротила випуск на 16,1% дпр, а хімічна промисловість знизила виробництво на 12,4% дпр, оскільки деякі компанії на окупованій території припинили свою роботу. Окрім того, компанії у відповідних галузях стикнулись із логістичними проблемами. Випуск в машинобудуванні скоротився на 24,8% дпр. Зокрема, виробництво транспортних засобів впало вдвічі через низький внутрішній попит на фоні зниження купівельної спроможності населення. За відсутності попиту з боку Росії обсяг виробництва локомотивів скоротився втричі. Виробництво продуктів харчування (за винятком тютюну та напоїв) скоротилось на 3,4% дпр, імовірно через зниження обсягів експорту до Росії, яка застосовує нетарифні торговельні обмеження. Фактором підтримки харчового сектора слугували автономні торговельні преференції зі сторони ЄС.

Виробництво, передача та розподілення електроенергії та газу у грудні скоротилось на 11,1% дпр, у тому числі через застосування режиму «віяльних відключень».

Населення: 45,5 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим
Джерело: Держстат

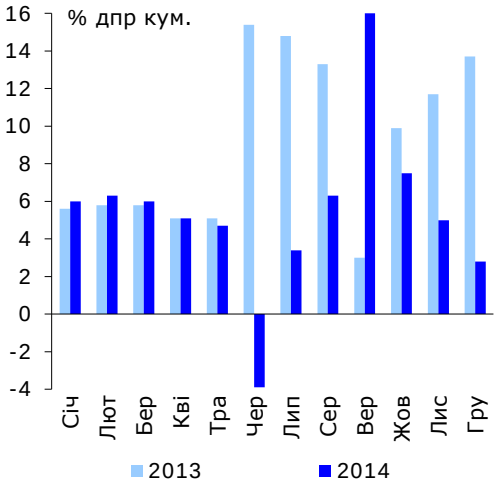
Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

У 2014 році роздрібна торгівля підприємств знизилась на 8,6% дпр, що відображає падіння обсягів реального приватного кінцевого споживання. Зокрема, купівельна спроможність населення знизилася через скорочення реального наявного доходу.

Будівництво в грудні скоротилось на 39,8% дпр через військовий конфлікт на Сході України, фінансові труднощі, з якими стикаються компанії, і низький рівень капітальних бюджетних видатків.

Сільськогосподарське виробництво в грудні різко скоротилось на 23,7% дпр через високу статистичну базу. Виробництво м'яса та яєць скоротилось на 4,3% дпр, оскільки окремі потужності з виробництва яєць і м'яса знаходяться на окупованій території. Тим не менш, у 2014 році виробництво сільськогосподарської продукції зросло на 2,8% передусім через хороший врожай цукрових буряків та зернових культур.

Сільськогосподарське виробництво
Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Енергетика. Уряд скасував знижку на нафту

Нафта. Кабінет Міністрів скасував норму про можливість продажу нафти українського походження на нафтових аукціонах в Україні з 15% знижкою від світової ціни. Проте перший аукціон, призначений на 31 січня за новими правилами з оголошеною стартовою ціною нафти 6357,51 грн за тону, був заблокований «Укрнафтою», українським виробником нафти з 50%+1 державною часткою. Такі дії можна пояснити небажанням Групи Приват, яка фактично одночасно виступає і менеджером «Укрнафти», і її основним споживачем, купувати нафту за підвищеними цінами. Уряд намагається послабити контроль Групи Приват над «Укрнафтою», проте поки що не досяг суттєвих успіхів.

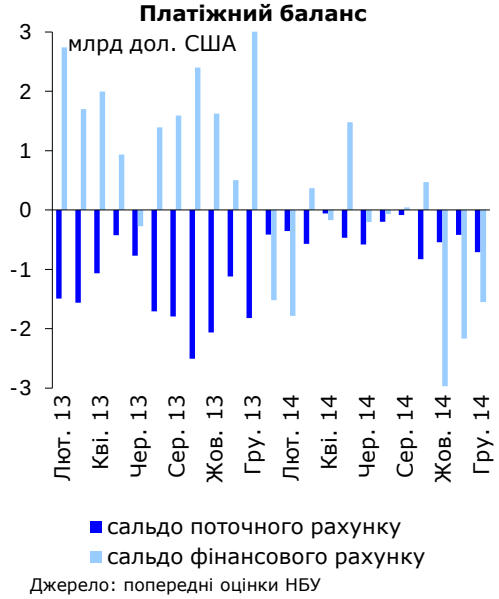
Електроенергія. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), зменшила тарифи на електричну енергію, що виробляється з відновлюваних джерел: на 20% для сонячних електростанцій, введених в експлуатацію по 31 березня 2013 року включно; та на 10% для виробників електроенергії з усіх інших альтернативних джерел енергії. Нові тарифи набули чинності 31 січня 2015 року та будуть використовуватись до кінця дії тимчасових надзвичайних заходів на ринку електроенергії. Надзвичайні заходи в енергетиці були вперше запроваджені в серпні 2014 року та постійно продовжувались. Востаннє дію таких заходів було продовжено 14 січня 2015 року і їх чинність закінчиться 26 лютого, якщо не буде чергового подовження. Надзвичайні заходи включають зміну тарифів на електроенергію, введення додаткових платежів, запровадження обмежень споживання електроенергії тощо. В цілому, зниження тарифів на електроенергію з відновлюваних джерел наблизить «сонячні» тарифи до європейського рівня та може дещо знизити частку неманеврових потужностей в електроенергетичній системі України, тим самим посиливши стабільність системи.

Аграрний сектор: Ще один хороший рік

2014. У 2014 році зібрана площа зернових та зернобобових культур (без врахування тимчасово окупованої території АР Крим) зменшилася на 4,6%, а середня урожайність зросла на 7,4%. Валовий урожай зріс на 2,4% до 63,8 млн тон. Найбільше зросла урожайність ячменю та проса (відповідно на 25,4% дпр та 27,4% дпр) внаслідок хороших погодних умов, збільшення використання добрив та с/г техніки. Тим не менше, валовий урожай соняшнику зменшився на 7,7% дпр внаслідок зменшення середньої урожайності на 11,4% дпр. Зменшення врожайності могло бути зумовленим виснаженням ґрунту.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства станом на 5 лютого 2015 року експорт зернових у першій половині 2014/2015 маркетинговому році досягнув об'ємів у 21,9 млн тон, включно з 8,7 млн тон пшениці та 9,2 млн тон кукурудзи. Такі обсяги експорту є цілком порівнюваними з

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

першою половиною 2014/2015 маркетингового року, коли було експортовано 24 млн тон зернових.

Державна допомога. Закон "Про Державний бюджет України" практично не передбачає ресурсів на пряму підтримку сільського господарства (окрім фінансування Аграрного фонду). Це, тим не менше, не повинно сильно вплинути на сектор через традиційну низьку ефективність державної допомоги виробникам. Водночас непряма державна допомога у формі пільгового режиму оподаткування аграріїв, який є найбільш значущою формою підтримки, найвірогідніше залишиться незмінною до 1 січня 2018 року.

Зовнішній сектор: Дефіцит платіжного балансу у 2014 році

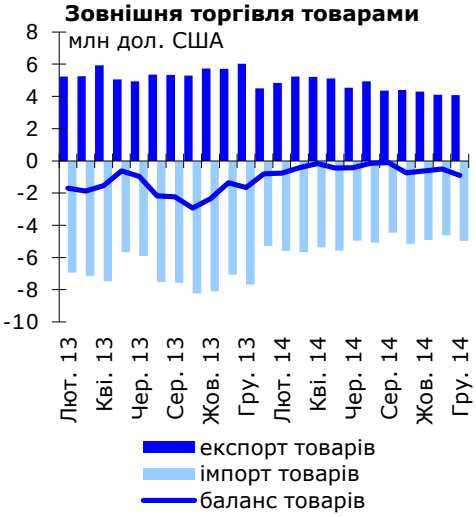
2014. Дефіцит рахунку поточних операцій у 2014 році скоротився до 5,2 млрд дол. США, в основному через скорочення дефіциту торгівлі товарами до 6,1 млрд дол. США. Таке покращення балансу торгівлі послугами пояснюється швидшим скороченням імпорту, порівняно з експортом. Зберігався профіцит торгівлі послугами, який сягнув 0,6 млрд дол. США.

Експорт товарів у 2014 році знизився на 14,4%. Військовий конфлікт, який ускладнив доступ до мінеральних ресурсів та унеможливив роботу деяких виробників, а також торговельні суперечки з Росією, що мали наслідком заборону імпорту деяких українських товарів, створювали негативний тиск на експорт. Проте, знецінення гривні та внутрішня інфляція, які покращили реальні умови торгівлі для українського експорту, а також автономні торговельні преференції з боку ЄС підтримали експорт. Найбільше падіння відбулось для продукції машинобудування (на 29,9%), яке постраждало від торговельних суперечок з Росією, а також військового конфлікту. Експорт хімічної продукції знизився на 26,1% через військовий конфлікт, оскільки кілька великих хімічних підприємств на окупованій території змушені були зупинити свою діяльність, а інші стикались із обмеженим доступом до природного газу. Експорт мінеральної продукції скоротився на 19,1% через нижче виробництво на окупованій території, а також переорієнтацію поставок на внутрішній ринок. Скорочення експорту металургійної продукції на 13,2% пояснюється нижчими світовими цінами та ускладненим доступом українських виробників до сировини на сході країни. Водночас експорт харчової продукції знизився лише на 2,0% завдяки високому урожаю зернових культур та автономним торговельним преференціям з боку ЄС, які компенсували негативний ефект заборони ввезення деякої української продукції Росією. Експорт послуг знизився на 35,7% через нижчий притік іноземних туристів (через політичну нестабільність), а також менший експорт транспортних послуг (через нижчу ділову активність та торговельні суперечки з Росією).

Імпорт товарів у 2014 році знизився на 27,4% внаслідок зниження купівельної спроможності та погіршення фінансового стану компаній, що пригнічували споживчий та інвестиційний попит. Знецінення гривні призвело імпортозаміщення. Відкладені інвестиційні проекти призвів до падіння імпорту продукції машинобудування (на 38,0%), металургійної (на 33,4%) та хімічної продукції (на 20,2%). Водночас імпортозаміщення призвело до зниження імпорту харчової продукції (на 26,1%) та промислових виробів (на 28,6%). Нарешті, імпорт мінеральної продукції знизився на 28,2% передусім через суперечки з Росією щодо природного газу. Імпорт послуг знизився на 22,5% через нижчі економічну активність та купівельні спроможність.

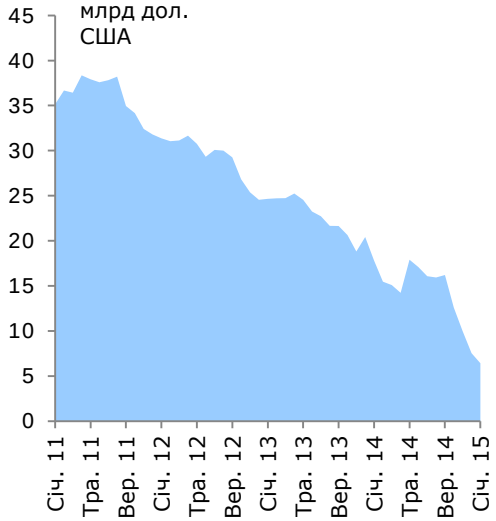
Сальдо фінансового рахунку та рахунку операцій з капіталом у 2014 році стало від'ємним у 8,1 млрд дол. США. Притік ПІІ скоротився до 0,4 млрд дол. США через нижчу довіру іноземних інвесторів, викликану політичною та економічної нестабільністю. Доступ банків та реального сектору до зовнішнього фінансування був обмеженим. В результаті вони мали від'ємне сальдо за операціями з кредитами та облігаціями у відповідно 1,4 млрд дол.

Зовнішня торгівля товарами

Джерело: попередні оцінки НБУ

Міжнародні резерви НБУ

Джерело: НБУ

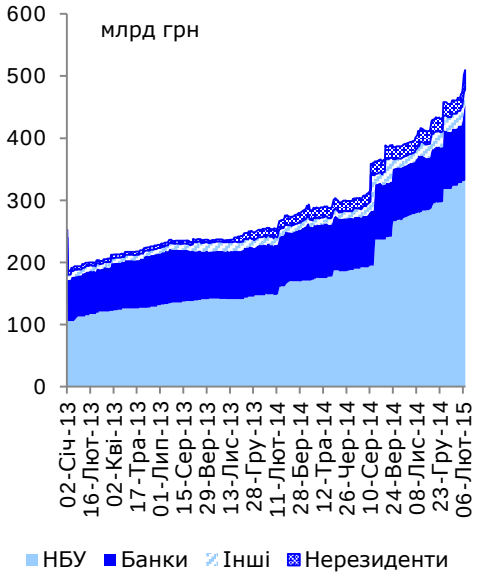
США та 3,8 млрд дол. США. Знецінення гривні та негативні очікування щодо подальшої динаміки обмінного курсу призвели до відтоку іноземної готівки з банківської системи у 2,6 млрд дол. США, проте він не перевищив рівень 2013 року. З іншого боку, міжнародна допомога від офіційних донорів та позики від міжнародних організацій призвели до додатного сальдо сектору державного управління за операціями з кредитами та облігаціями на рівні 3,2 млрд дол. США.

В цілому, від'ємне сальдо платіжного балансу становило 13,3 млрд дол. США.

Грудень 2014. Дефіцит рахунку поточних операцій у грудні розширився до 0,7 млрд дол. США, в основному через ширшому дефіциту торгівлі товарами (0,9 млрд дол. США). Експорт товарів знизився на 32,4% дпр, оскільки виробничі можливості були обмежені через продовження військового конфлікту, а також доступ до російського ринку лишався обмеженим. Нижчі світові ціни на зернові вплинули на зниження експорту харчової продукції на 20,6% дпр. Імпорт товарів скоротився на 35,5% через низький внутрішній попит та імпортозаміщення, спричинених знеціненнями гривні та зниженням реального доходу у розпорядженні. Торгівля послугами була збалансована на рівні 0,1 млрд дол. США.

Дефіцит фінансового рахунку та рахунку операцій з капіталом скоротився до 1,6 млрд дол. США через вищий притік ПІІ та зовнішнє фінансування сектору державного управління. Чистий притік ПІІ до української економіки у грудні був найвищим протягом 2014 року та сягнув 0,4 млрд дол. США.

ОВДП, які знаходяться в обігу (за власником)

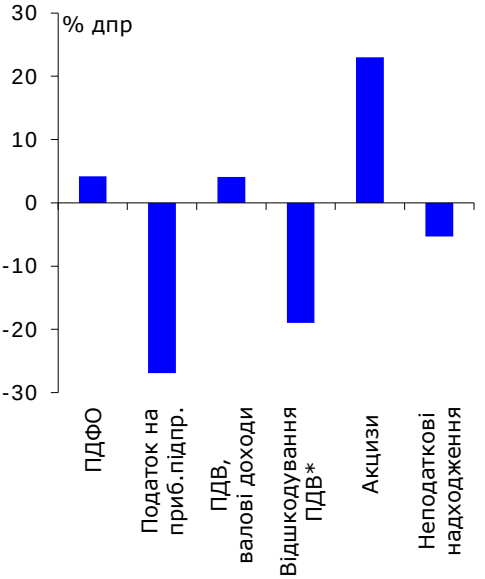

Джерело: НБУ

Фіскальна політика: Низькі капітальні видатки шкодять майбутньому зростанню

У 2014 році доходи Зведеного бюджету збільшились в номінальному виразі на 4,5% (без врахування сум відшкодування ПДВ за рахунок ПДВ-облігацій). З урахуванням інфляції вони скоротились на 7,3% внаслідок анексії Криму та війни на Сході України, незважаючи на численні підвищення ставок податків. Зокрема, податкові надходження зросли на 5,8% в номінальному виразі. Знецінення гривні призвело до вищої частки імпорту в споживанні, що сприяло вищим надходженням від ПДВ та акцизів із ввезених товарів. Нижчі відшкодування ПДВ підтримали чисті доходи від ПДВ. Підвищення податків передусім стосувалось акцизів та рентних платежів і сприяло вищим надходженням. В цілому, доходи від акцизів та ПДВ зросли відповідно на 23,0% та 13,8%. Водночас надходження від ПДФО зросли на 4,2%, незважаючи на суттєве скорочення чисельності платників податків (кількість штатних працівників скоротилась на 17% дпр в грудні) через підвищення ставок податків та певне збільшення середньої заробітної плати. Доходи від ППП скоротились на 26,9% внаслідок гірших фінансових результатів компаній.

Зростання доходів Зведеного бюджету у 2014 році

* Відшкодування ПДВ готівкою (без врахування ПДВ-облігацій)
Джерело: звіти Державного казначейства

Водночас неподаткові надходження скоротились на 5,3%. Зокрема, трансферт прибутку НБУ до бюджету впав на 19,4%. Складна економічна ситуація, а також нижчі надходження з окупованих територій призвели до зниження власних надходжень бюджетних установ (які звітують за спеціальним фондом бюджету) на 16,7%. В цілому, доходи Зведеного бюджету були на 6,6% нижчими за план через оптимістичний план надходжень, очікуваних внаслідок внесених у серпні 2014 року змін.

Дефіцит Зведеного бюджету у 72 млрд грн був на 32,7% нижчим за план. Зокрема, надходження від приватизації було виконано лише на 2,7% від запланованих 17 млрд грн через скасовану приватизацію на фоні високої економічної та політичної невизначеності.

Нижче за планове фінансування призвело до недовиконання видатків Зведеного бюджету на 11,3% від плану (все ж, видатки зросли на 3,4%). Оскільки видатки на безпеку та захищені соціальні видатки було профінансовано близько до плану, суттєве скорочення стосувалось саме інших (незахищених) статей

видатків. Капітальні видатки було урізано найбільше (на 50%). Їх, найвірогідніше, буде також недофінансовано і у 2015 та 2016 роках. Це може зашкодити відновленню економіки України та середньостроковим перспективам зростання.

Соціальна політика: Збільшення житлово-комунальних субсидій

В грудні 2014 року кількість сімей, які отримують житлово-комунальні субсидії, зросла лише на 3,5% дпр (без урахування АР Крим, Донецької та Луганської областей), незважаючи на різке підвищення житлово-комунальних тарифів (на 34,3% дпр в грудні) на фоні суттєво повільнішого зростання доходу. Водночас сума субсидії на одну сім'ю збільшилась внаслідок вищих тарифів в середньому на 60,9% дпр до 335,6 грн. 67% сімей, які отримують субсидії, - це сім'ї з однієї особи. Повільне зростання кількості сімей, які отримують субсидію, може відображати зміни в правилах надання субсидій і також зменшення кількості менш бідних сімей (із доходами понад дві мінімальні заробітні плати), що мають право брати участь в цій програмі. Покриття субсидіями, найвірогідніше, збільшиться у 2015 році наслідок нового підвищення тарифів і подальшого повільного зростання номінальних доходів. Водночас програма характеризується порівняно великою помилкою включення небідних домогосподарств.

Ринок праці: Реальна заробітна плата стрімко падає

Середня номінальна заробітна плата в грудні 2014 року зросла на 10,4% дпр внаслідок інфляційної індексації. Номінальна заробітна плата зросла на 13,5% дпм, що є порівнюваним зі звичним зростанням в грудні - роботодавці виплатили премії своїм співробітникам, незважаючи на дефіцит фінансових ресурсів. Тим не менше, реальна заробітна плата зменшилася на 13,6% дпр через підвищення темпів інфляції та запровадження військового збору (як частини ПДФО).

Середня заробітна плата в промисловості зросла на 11,8% дпр. Найбільше зарплата зросла на фармацевтичних підприємствах (на 19,5% дпр) внаслідок імпортозаміщення, спричиненого знеціненням гривні. Текстильні підприємства підвищили заробітну плату в середньому на 33,9% дпр внаслідок стабільного внутрішнього та зовнішнього попиту.

Коливання обмінного курсу та обмежений доступ до фінансових ресурсів обмежили зростання заробітної плати в сільському господарстві, яку збільшили в середньому на 10,4% дпр.

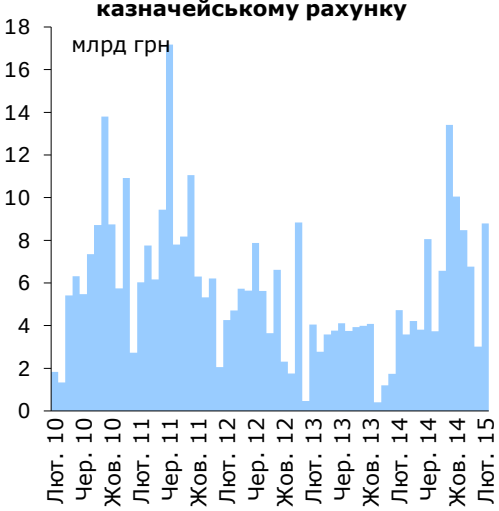
Заходи з фіскальної консолідації надалі стримували зростання оплати праці в бюджетному секторі. Зокрема, заробітна плата в секторі державного управління і оборони зросла на 4,0% дпр, а рівень оплати праці освітян та медиків зріс відповідно на 5,2% дпр та 3,1% дпр.

Монетарна політика: Інфляція сягнула 28,5% дпр в січні

В січні споживча інфляція сягнула 28,5% дпр. Місячна базова інфляція залишалась більшою за 2,5% (35% в річному вимірі) протягом чотирьох з п'яти останніх місяців. Тривале ослаблення гривні та відповідно високі інфляційні очікування призвели до широкого зростання цін на харчові та нехарчові товари на 2-3% дпм. Як і в попередні місяці, вище за середнє зростання цін спостерігалось для товарів з менш еластичним попитом та вищою часткою імпорту, як-то фрукти, рис, бензин, автомобілі, фармацевтична продукція. Водночас зростання цін було більш помірним для товарів з більш еластичним попитом на меншою часткою імпорту.

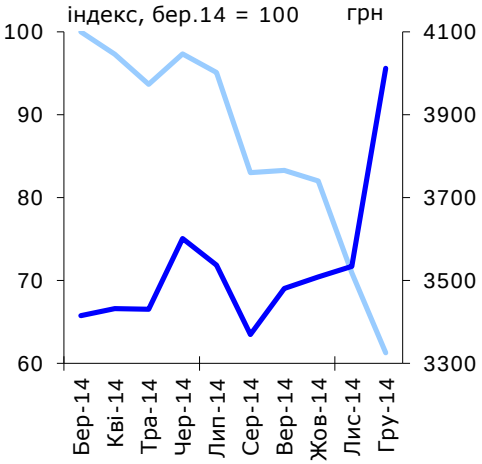
В січні набули чинності нові резервні вимоги для банків. НБУ скасував тривалі преференції для залучення фінансування в національній валюті та для ОВДП в іноземній валюті у портфелі банків. В результаті єдина ставка резервних вимог була запроваджена на рівні 3% для більшості зобов'язань банків і на

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

Середня заробітна плата*

*не враховуючи АР Крим
Джерело: Держстат

Динаміка монетарної бази та Динаміка ІСЦ та монетарної бази

Джерело: Держстат, НБУ

рівні 6,5% для вкладів на вимогу. Це означає зменшення резервних вимог для зобов'язань в іноземній валюті, але і одночасне відновлення резервних вимог для вкладів в національній валюті (раніше нульові). 50% запасів готівки зараховується до резервів, а виконання резервних вимог рахується за 30-денний період доки 40% від загального обсягу є на рахунку щодня. Це повинно зменшити певні викривлення у балансах банків і зменшити вплив коливань курсу на обсяг обов'язкових резервів

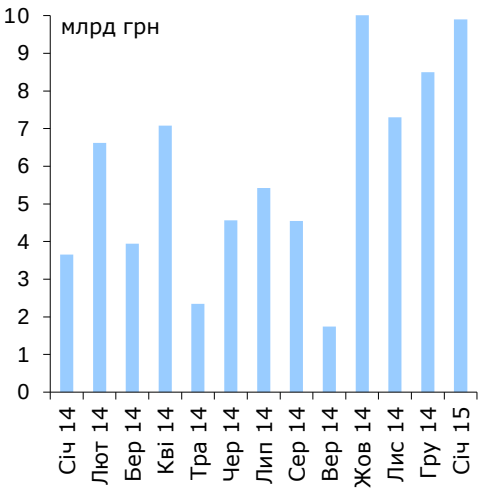
Обмінний курс: Зберігаються множинні курси.

В січні очікування щодо знецінення гривні зберігались, а обмінний курс для імпортерів та споживачів все більше відрізнявся від курсу, що фіксувався на «офіційному» міжбанківському ринку. Зокрема, банки встановлювали обмінні курси за платіжними картами на рівні близькому до 20 дол. США за долар через тиск НБУ на банки. Знизилась довіра до національної валюти внаслідок тривалих переговорів з МВФ, низький рівень міжнародних резервів та посилення конфлікту на Східній Україні. Міжнародні резерви НБУ надалі впали до 6,4 млрд дол. США, оскільки НБУ використовував резерви для обслуговування держаного боргу в іноземній валюті та фінансування розрахунків за імпортований газ.

Державний борг: Уряд продовжує запозичувати на внутрішньому ринку

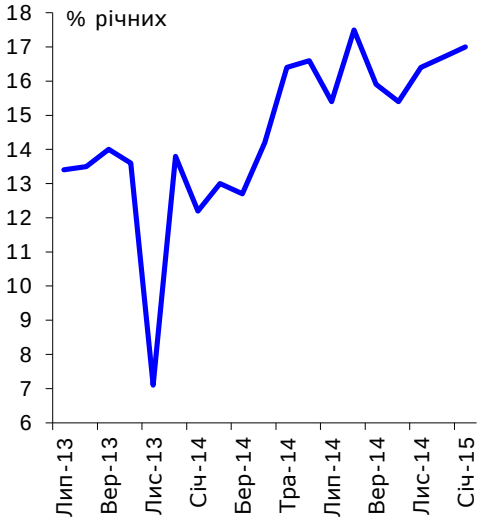
Внутрішній борг. У січні Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні ОВДП на суму 9,9 млрд грн з середньозваженою доходністю 17,0% порівняно з 8,5 млрд грн під 16,7% річних у грудні 2014 року. Уряд випустив короткострокові облігації (з терміном погашення 3-4 місяці). Це, ймовірно, пояснюється очікуваннями щодо отримання міжнародної допомоги з меншою доходністю. Зокрема, уряд звернувся до МВФ з проханням затвердити програму розширеного фінансування (EFF) на заміну чинної програми «стенд-бай». Також очікується допомога від ЄС та інших офіційних донорів. Отримані від випуску ОВДП кошти лише частково покрили платежі з обслуговування та погашення державного боргу, заплановані на січень (близько 12,7 млрд грн за даними Державного казначейства). Зокрема, уряд виплатив черговий купон за Єврооблігаціями з терміном погашення у 2017 році на суму 120 млн дол. США.

Обсяги розміщення номінованих у грн ОВДП*

Джерело: НБУ
*без врахування рекапіталізації

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Таблиці

Економічні Тенденції		IV 12	I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14	II 14	Лют.	Бер.	Квіт.[к]	Тра.[к]	Чер.[к]	Лип.[к]	Сер.[к]	Вер.[к]	Жов.[к]	Лис.[к]	Грд.[к]	Січ.
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-1,8	-5,0	-5,3	-5,2	-4,7	-5,0	-4,7	-4,2	-5,0	-5,3	-4,6	-4,7	-5,8	-7,8	-8,6	-9,4	-10,1	-10,7	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-13,8	-13,8	-17,8	-15,1	-14,5	-6,4	-8,9	-9,8	-6,4	-5,8	-6,5	-8,9	-22,4	-4,0	-17,2	-18,6	-19,3	-21,7	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-4,5	5,8	15,4	3,0	13,7	6,0	-3,9	6,3	6,0	5,0	4,7	-3,9	3,4	6,3	16,0	7,5	5,0	2,8	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,9	13,4	11,2	9,8	9,5	7,7	0,8	9,0	7,7	5,6	2,9	0,8	-1,0	-4,0	-5,3	-6,8	-7,5	-8,6	...
Середня заробітна плата	грн.	3195	3085	3289	3331	3390	3245	3488	3189	3398	3432	3430	3601	3537	3370	3481	3509	3534	4012	...
ІСЦ	% дпр	-0,2	-0,8	-0,1	-0,5	0,5	3,4	12,0	1,2	3,4	6,9	10,9	12,0	12,6	14,2	17,5	19,8	21,8	24,9	28,5
ІВЦ	% дпр	0,3	0,2	-1,6	-0,9	1,7	3,9	15,9	3,3	3,9	6,1	8,8	15,9	22,5	24,2	26,9	25,9	32,8	31,8	34,1
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	1,0	-4,7	-7,1	-6,2	-5,2	-7,7	-6,5	-10,0	-6,8	-8,3	-6,4	-6,7	-6,8	-8,2	-9,1	-10,8	-12,6	-14,4	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	5,6	-0,8	-8,3	-4,1	-3,4	-14,7	-18,6	-13,6	-16,1	-19,9	-17,3	-17,3	-19,5	-22,4	-24,8	-26,3	-26,7	-27,4	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-20,5	-4,0	-7,1	-14,2	-19,6	-1,9	-0,6	-1,5	-1,9	-2,0	-2,2	-2,5	-2,7	-3,0	-3,6	-4,2	-5,1	-6,1	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-14,4	-3,1	-5,5	-11,4	-16,4	-1,3	-0,6	-0,8	-1,3	-1,2	-1,5	-1,9	-2,3	-2,7	-3,3	-4,0	-4,5	-5,2	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	24,5	24,7	23,2	21,6	20,4	15,1	17,1	15,5	15,1	14,2	17,9	17,1	16,1	15,9	16,4	12,6	10,0	7,5	6,4
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	6,4	9,9	13,4	14,8	20,3	28,5	25,1	21,0	28,5	26,8	26,7	27,3	25,1	20,4	23,5	15,4	13,8	8,5	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	20,8	16,2	15,4	15,3	16,5	18,5	17,5	20,3	20,0	17,5	17,9	17,2	16,1	16,8	16,2	16,3	16,7	16,9	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	8,15	8,12	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71	9,08	9,98	11,61	11,78	11,79	11,74	12,98	13,01	12,93	14,75	15,63	15,94
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71	8,65	9,92	11,64	11,64	11,81	11,76	12,95	13,02	12,95	14,70	15,62	15,81
Обмінний курс, середній	євро	10,37	10,55	10,44	10,58	10,87	12,14	13,71	11,80	13,69	16,08	16,00	16,04	15,93	17,25	16,83	16,43	18,36	19,26	18,53

Джерела: Держкомстат, НБУ, ICAP, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[к] дані не включають окуповану територію АР Крим

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9	1454,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,4	163,4	176,3	182,0
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,3	0,0
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3	-0,5	-4,7
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5	-4,5	13,7
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6	-0,3
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2	0,5
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7	-0,1
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3	1,7
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2	1,0	-5,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8	5,6	-3,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3	-14,3	-16,4
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,7	-8,1	-9,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6	6,6	3,4
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4	20,4
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6	-4,4
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0	37,4	40,1
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,0	20,6
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4	20,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3	10,6
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3	11,0

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	II 13	III 13	IV 13	I 14	II 14[к]	III 14[к]
ВВП	млрд. грн.	257,7	311,0	369,8	363,6	293,5	349,2	387,6	378,6	302,9	353,0	394,7	404,3	313,0	372,7	428,2
Реальний ВВП	% дпр	5,1	3,9	6,5	5,0	2,5	3,1	–1,3	-2,3	-1,2	-1,3	-1,2	3,3	-1,1	-4,6	-5,3
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	13,2	14,2	16,1	18,5	7,8	12,3	11,0	5,5	6,5	9,5	8,4	6,8	5,7	-2,3	-13,2
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	2,0	2,9	-9,4	-6,6	3,3	4,8	9,9	1,5	1,1	-2,3	-3,3	-2,5	-9,1	6,9	-0,8
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-1,8	3,7	9,7	12,0	13,8	17,5	-5,2	-4,9	7,0	-17,4	-7,7	-5,1	-19,1	-18,5	-29,9
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	19,4	4,9	0,3	-4,1	-7,3	-8,1	-3,8	-9,6	-9,0	-14,3	-7,9	-4,1	-2,0	-7,4	-19,3
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	38,1	23,3	12,5	5,2	-3,0	9,0	4,3	-2,6	-2,4	-18,4	-0,7	-1,8	-7,0	-11,3	-32,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	4,9	1,3	16,7	38,1	0,5	11,5	-8,3	-4,0	5,7	20,8	-2,0	38,2	6,0	-8,8	25,9
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	7,8	3,4	4,6	-2,9	1,1	1,8	-4,8	-5,5	-9,5	-9,2	-9,8	-8,9	-6,8	-8,4	-15,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	1,7	10,9	0,1	2,0	1,2	3,4	-15,3	-20,8	-14,9	-20,8	-11,1	-7,7	-3,9	-16,9	-26,1
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	9,8	2,8	6,1	3,0	3,2	4,6	0,4	-1,2	1,6	-0,2	1,9	4,7	3,1	-9,1	-17,8
Транспорт (реальна)*	% дпр	10,2	7,9	5,7	11,1	-2,3	-3,3	-8,4	-9,5	-2,7	-0,6	2,8	2,8	-5,8	-6,1	-7,1
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-2,1	-3,8	-4,0	-4,9	-3,1	-2,3	-6,0	-4,9	-1,3	-0,6	-1,0
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-4,9	-4,4	-5,6	-9,5	-5,6	-8,7	-8,3	-10,3	-8,3	-5,1	-12,2	-9,8	-3,8	-2,1	-2,9
Баланс товарів	млн. дол. США	-3597	-2851	-4580	-5224	-3867	-5577	-5215	-5833	-4045	-3053	-7232	-5268	-1949	-567	-585
Баланс послуг	млн. дол. США	1262	1514	2007	1312	1299	1362	1975	1084	822	893	1919	480	589	142	-325
Поточні трансферти	млн. дол. США	1039	878	988	803	683	805	777	711	533	589	480	547	232	472	284
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	880	2422	2090	1623	1663	1091	2002	1871	821	472	1199	859	-713	-292	606
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	149	113	42	207	-3	74	83	339	705	579	664	-757	-239	-53	-77
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	23,2	21,6	20,4	15,1	17,1	16,4
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09	8,11	8,11	8,14	8,15	8,21	9,14	11,71	12,58
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	8,86	12,71	12,58
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	30,0	29,5	30,7	33,6	31,6	28,2	33,7	35,3	29,5	29,1	28,9	35,8	30,1	29,2
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5,0	4,8	4,2	4,7	5,1	4,9	4,4	5,0	5,3	5,1	4,7	4,9	5,2	4,8	5,0
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,5	4,5	3,6	4,4	4,9	4,1	2,9	4,2	6,2	3,4	3,0	3,0	5,0	2,5	2,2
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,6	12,9	9,6	9,6	10,8	10,3	8,6	10,0	9,7	9,1	8,2	8,5	8,8	9,7	8,1
Акцизні збори	% від ВВП	2,1	3,0	2,7	2,4	2,8	2,9	2,8	2,4	3,1	2,6	2,3	2,2	2,5	3,0	3,6
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	32,8	33,1	26,9	35,6	33,7	33,8	30,7	41,4	37,0	36,0	30,4	36,3	35,7	35,6	32,2
Поточні видатки	% від ВВП	31,5	30,8	23,9	30,1	31,8	31,3	27,7	37,4	35,7	34,1	28,5	33,5	35,2	34,6	30,5
Капітальні видатки	% від ВВП	1,3	2,4	3,0	5,5	1,9	2,4	2,9	4,0	1,3	1,9	1,9	2,8	0,5	1,0	1,7
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-0,3	-3,4	-3,9	-5,5	-0,2	-2,6	-3,0	-7,8	-1,9	-6,3	-1,5	-7,4	0,1	-5,5	-3,3
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,4	3,2	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Ринок праці																
Середня зарплата (реальна)	% дпр	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3	12,9	9,9	9,3	8,1	5,9	3,5	-4,1	-10,9
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	7,8	1,9	7,3	7,7	6,0	13,0	10,4	9,4	8,9	5,7	2,5	4,7	1,9	-1,9	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	8,7	7,7	6,9	8,2	8,4	7,1	6,6	8,0	8,0	7,5	7,0	7,6	8,8	8,2	…
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2	5,5	9,7	9,8	12,3	17,0	19,2	31,9	28,8
Грошовий агрегат М2	% дпр	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7	13,1	16,0	17,9	19,2	17,5	17,7	13,4	23,8
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3	16,3	19,1	26,5	33,4	38,0	7,9	-2,3	-12,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0	21,8	17,0	14,7	8,4	0,9	19,8	10,2	5,5
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1	7,7	8,6	7,4	10,2	16,9	12,3	4,9	-0,8
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9	-7,3	-4,4	-0,4	0,8	2,8	36,4	38,5	49,1
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0	-6,6	-5,6	-2,7	-0,5	2,9	26,3	24,4	24,6
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1	57,8	55,9	55,7	55,1	53,2	58,5	59,1	59,8
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5	20,8	16,2	15,3	15,3	16,5	18,4	17,5	16,4
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5	8,8	9,4	9,7	9,6	8,8	8,7	9,4	9,2

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[к] Дані не включають Крим, попередні оцінки платіжного балансу (НБУ), Нац.рахунки відповідно до SNA 2008 та КВЕД-2012, знецінення гривні вплинуло на дані банківської системи

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Голова Правління

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchyk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ірина Коссе
kosse@ier.kiev.ua

Катерина Фурманець
furmanets@ier.kiev.ua

Артур Ковальчук
kovalchuk@ier.kiev.ua

Микола Риженков
ryzhenkov@ier.kiev.ua

Костянтин Кравчук
k.kravchuk@ier.kiev.ua

Олекса Степанюк
stepaniuk@ier.kiev.ua

Віктор Гречин
grechyn@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Ганна Опанасенко
opanasenko@ier.keiv.ua

Тетяна Олійник
oliinyk@ier.kiev.ua

Німецько-український агрополітичний діалог

Юлія Огаренко
ogarenko@ier.kiev.ua

Марія Ярошко
Yaroshko@apd-ukraine.de

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.